

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Tečaj vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge isvanavstrijške države 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katežskavnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Rokopis se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Inserate se plačuje od enostopne peštvriste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Zahteve uradništva.

Dunaj, dne 17. oktobra 1911.

Uradniki zahtevajo zvišanje plač. Vlada je predložila državni zbornici predlog, s katerim bi se naj zvišale plače za 33 milijonov. Vse stranke so hotele spraviti ta predlog brez prvega čitanja v uradniški odsek, le naši poslanci so zahtevali, da se mora vršiti prvo čitanje, ker je ob tej priliki vendar treba avstrijski javnosti povedati, da jadramo proti propadu z neprestanim uravnavanjem uradniških plač.

V imenu slovenskih poslancev je govoril njih voditelj dr. Šušteršič. Cela zbornica se je zbrala okoli njega, da čuje njegova izvajanja, na vladnih klopeh pa so ministri pazljivo poslušali njegove besede. Dr. Šušteršič je izvajal:

Skoro leto za letom se uravnavajo in zvišujejo v državnem zboru uradnikom plače in nikdar ne pridemo do konca. Uradniki so vkljub temu leto za letom bolj nezadovoljni. Izdatki za uradnike rastejo v naši državi tako na kvišku, da je vendar treba stvar nekoliko resneje premisliti.

Leta 1894 je dajala naša država uradnikom za 223 milijonov kron plač, l. 1904 za 392 milijonov, leta 1910 že 562 milijonov in leta 1911 pa 586 milijonov. Če k tej svoti še računamo znesek za umirovljene uradnike v znesku 120 milijonov, potem bo izdala letos naša država za uradništvo 706 milijonov. Velikanska svota! Naše uradništvo je najboljšje plačano, a naša uprava, ki jo imajo uradniki v rokah, je najslabša. Vrh tega so isti uradniki, ki morajo res delati, še vedno slabo plačani, visoki uradniki, ki nič ne delajo, ali le jako malo, pa imajo krasne plače.

To je dokaz, da se je uradniško vprašanje v Avstriji napačno reševalo. Ako se hočemo izogniti nadaljnim neprijetnim zapletitvam, treba je tudi uradniško vprašanje z drugega stališča razmotrivati, in ne samo, ali je treba plače zvišati ali ne.

Kdor nekoliko pozna uradniško osobje, njemu je znano, da je polovica uradnikov preveč. Zato je treba število uradništva zmanjšati, upravo priprosteje urediti, in potem se bo ostalo uradništvo lahko dobro plačalo.

Sedanji predlog za zvišanje plač je zvezan s predlogom za zvišanje davkov. Mi hočemo, da se davčno vprašanje samo za-se uredi, da se vzamejo potrebe vseh stanov v poštev, da se ne dela samo za en stan. Dobro se še spominjamo, kako vpitje je bilo na vseh straneh, ko se je za povzdigo živinoreje dovolilo, in sicer samo za 9 let, 6 milijonov, danes pa se dovoljuje 33 milijonov, a nekateri nam še hočejo zameriti, da smo zahtevali prvo čitanje.

PODLISTEK.

Čudno naključje.

Iz življenja slovenskih izseljencev. Zapisal slovenski duhovnik v Ameriki. (Konec.)

Pri postelji sem pokleknil in malo pomolil zanj. Ko poklekнем, prime me nekdo od zadaj za obleko in me pokliče:

„O, oče! Ali ste slovenski gospod?“

„Da! Kaj ste Slovenec?“

„Da. O, kako sem srečen!“

„V tovarni me je pobilo. Prenesli so me sem in tu sem že skoraj teden. V Ameriki sem komaj dober mesec. Nikogar ne poznam. O, kako mi je bilo hudo, ko nisem mogel dobiti slovenskega duhovnika, da bi se spovedal!“

„Ali ste se nevarno pobili?“

„Zdravniki zmajujejo z glavo! Ne razumem jih, vendar sodim po njih obrazih in znamenjih, da sem precej nevarno pobit. Imam strtih več reber in tudi hude notranje poškodbe. Oh, koliko trpim! Zakaj sem bil tako nespameten, da sem prišel v Ameriko!“ in solze so se mu vlije po licu.

Siromak se mi je smilil. Bil je to krepek slovenski mladenič, morda ne več kot kakih 26 ali 27 let star.

„O, kako sem vesel, da ste tukaj. Doma sem bil v Marijini družbi. Pa zadnja leta sem zašel med slabše tovariše, ki so me pripravili do tega, da sem opu-

Sedanji vladni predlog pa je tudi krivičen, ker zopet prezira najnižje uradniške in državne delavske sloje. Pozabilo se je na železniške delavce na progah, na cestarje, na deželne pismonoše, na pomožne uslužbence, na tobačne in solinske delavce itd. V tem oziru bo naša stranka storila že v odseku svojo dolžnost.

Govor voditelja jugoslovanskih poslancev je naredil na celo zbornico, na ministre in poslance, resen utis. Poudarjalo se je, da tako odkrito in temeljito o uradniškem vprašanju ni kmalu kdo govoril kakor dr. Šušteršič.

Italijansko—turška vojska.

Lahi sedaj pridno pošiljajo nove čete v Tripolis. Do 14. oktobra se je izkrcalo že 22.000 italijanskih vojakov. Italijanski kralj sam večkrat nadzoruje vkrčavanje čet v posameznih italijanskih pristaniščih. Prava vojska se bo začela še-le tedaj, ko bo imela Italija dovolj vojaštva v Tripolisu, da bo lahko začela resno prodirati v notranjost dežele. To prodiranje pa bo združeno z velikimi težavami.

Italijani morajo biti pripravljani pri prodiranju v notranjost: 1. Na odpor turške posadke, 2. na odpor domačinov — Arabcev, in 3. na nezdravo podnebje in slaba pota. Turška posadka v Tripolitaniji šteje okoli 7000 mož, ki, raztreseni po različnih delih dežele, pač ne morejo misliti na resen odpor; to tem manj, ker jim je prestrižena pot do morja in s tem takorekoč edina možnost za dovažanje živil. Turčija misli na dovažanje vojnih potrebščin skozi Egipt, kar pa se bo le težko izvršilo.

Domačini—Arabi Italijanom ne bodo delali težko, ako smemo namreč verovati poročilom iz italijanskih virov. Utegne biti tudi res, da Arabci Turkov ne gledajo ravno posebno prijazno in da so jim ljubši Italijani, od katerih pričakujejo, da prinesejo v deželo blagostanje. Ali to velja gotovo le glede Arabcev, ki prebivajo v obrežnih mestih, to je za one, na katere je že več ali manj uplivala zapadna omika. Nasprotno pa je treba pomisliti, da se rodovom v notranjosti dežele niti od daleč ne sanja o kaki evropski omiki in da v teh ljudeh pač ne bo težko razplamteti sovraštva do Italijanov, kristjanov in tujcev sploh. Kakor hitro pa zaplapola enkrat zelena zastava pro-roka Mohameda, potem pa Italijanom gorje!

Na tripolitanskem bojišču.

V noči od 13. na 14. oktobra je napadlo kakih 200 mož turške pehote italijanske predstraže, ki so bile utrjene zahodno od Bomeliome. Italijani so streljali iz pušk in topov. Po enournem boju so se Turki

umaknili in pustili enega mrtveca, mnogo streljiva in drugih predmetov. Dva italijanska vojaka sta bila ranjena. — Iz Carigrada je došlo poročilo o napadu turških čet na Italijane pri mestu Tripolis. Italijani so imeli baje velike izgube. Turške čete so imele le par mrtvih in ranjenih.

Turki se zelo gibljejo okrog studenca pri vasi Bumeliano, ker 10 km daleč na okrog ni nobenega drugega studenca. Dne 12. oktobra je prišlo pri tem studencu do večjega boja. 500 Turkov je naskočilo 600 mož broječo laško četo. Lahi so morali odnehati in so se potegnili nazaj v prekope. Na italijanski strani je bilo 23 mrtvih in večje število ranjenih, Turki so pa imeli samo tri mrtve in 12 ranjenih.

V noči od 9. na 10. t. m. so trije turški oddelki poskusili doseči bumelske studence, da se preskrbe z vodo, pri studencu je bilo pa v dobro skritem položaju 500 mož italijanske mornariške čete. Ko so se približali Turki na 300 korakov Italijanom, so začeli isti streljati v dobro merjenih streljih in s tem ustavili Turke, ki so se umaknili v neredu, pustivši tri mrtve, enega ranjenca, streljivo, puške in tornistre. 30 drugih ranjenecv so našli Italijani tekom dopoldneva in jih spravili. S pristanišča sta streljali dve italijanski ladiji z granatami na umikajoče se Turke. Vidi se, da so Italijani slabi strelci. Na daljavo 300 metrov, iz skritega položaja, s pomočjo granat dveh vojnih ladij, 500 Italijanov, ki so streljali v skupnih streljih, ni ubilo več kot tri Turke, ki morda niso niti slutili, da se nahaja kje v bližini sovražnik.

V nedeljo, dne 15. oktobra se je pri studencu Bumeliano v Tripolisu 15 turških častnikov ter 143 podčastnikov in vojakov udalo Lahom in položilo orožje.

Italija mobilizirana naprej.

Pričakovati je vsak hip, da skliče vlada pod orožje rezerviste letnikov 1889 do 1887, skupno 200 tisoč mož. Listi zahtevajo od vlade, naj zasede Smirno in Solun, ter otoke Mitelene, Lesbos in Rodos, katere naj obdrži kot jamstvo, dokler ne bo sklenjen mir.

Italija pa baje tudi mobilizuje vojaštvo v Sev. Italiji, kar je naperjeno proti Avstriji. Ta mobilizacija se vrši v večjem obsegu, kot se misli. Posebno pozornost vzbuja dejstvo, da so klicani pod orožje vojni kori Turin, Milan, Verona, Aleksandrija in Genua. Ker se teh vojnih korov ne bo poslalo v Tripolis, je vprašanje: Čemu zbira Italija na severu, to je v bližini avstrijske meje, vojaštvo? — Mobilizacija in odpošiljanje vojaštva stane Italijo dosedaj 500 milijonov lir.

stil vse. Pustil sem dom, pustil doma stariše, ki so mi branili, naj ne grem. Pa hotel sem biti prost. O, kako me Bog kaznuje!“

Zdravnika vidim pri nekem bolniku. Takoj grem k njemu.

„Kako je pa z onim bolnikom poleg umirajočega?“

„Precej nevarno. Morda bo njegova močna narava premagala. Vendar se bojim vnetja. Notranje poškodbe so jako nevarne. Kake bližnje nevarnosti pa mislim, da ni.“

Grem nazaj k postelji ves vesel, ker bil sem prepričan, da sem bil jaz nocoj pravzaprav poklican le k temu-le bolniku. Takoj začneva sv. spoved. Nato sem mu dal še sv. obhajilo. Za sv. poslednje olje sem dvomil, ali naj ga dam ali ne. Vendar, ker je rekel zdravnik, da je nevarnost, sem mu podelil še sv. poslednje olje in papežev blagoslov. Vse zakramente je sprejel siromak z veliko pobožnostjo. Bil sem ginjen! Videlo se mu je, kako zelo mu je žal, da se je dal premotiti od slabih tovarišev, da je pustil domovino, pa tudi kako udano trpi pokoro.

Ko sem vse izgotovil in sem končal tudi molitve, katere sem opravil z njim v zahvalo za sprejete milosti treh sv. zakramentov, sedem na stol poleg postelje in pogovarjala sva se.

„Gospod, ne veste, kako se sedaj-le srečnega počutim! Samo, da sem mogel opraviti sv. spoved. Kaj bi bilo, ko bi bil umrl brez sv. zakramentov! Saj se mi je zdelo, da me Marija ne bo pustila umreti brez duhovnika. Res sem jo zapustil in se udal grešnemu življenju. Vendar tako goreče sem jo prosil že ta celi teden, naj se me usmili in mi izprosi milost,

da se bom mogel spovedati. In — moja mati doma! — solza se mu utrene v očesu! In moja mati doma, o vem, da tudi neprenehoma moli za-me. Oče, morda bom umrl. Tu imate naslov moje ljube matere. Prosim Vas, pišite ji Vi! Sporočite ji, da naj ne žaluje za menoj. Povejte ji, kako sem bil srečen, da sem opravil vse svete zakramente za umirajoče in po kako čudnem naključju...“

Prihod ogrskega duhovnika nama je prekinil pogovor. Segel sem mu še enkrat v roke in mu obljubil, da ga v ponedeljek zopet obiščem.

Ogrski duhovnik pride in pristopi k postelji. Nagovori bolnika v ogrščini. Pa bolnik se ne zmeni. Duhovnik ga prime za roko in pokliče po imenu. Nobenega odgovora. Sopenje je bilo že veliko slabše. Roke so bile že mrzle. Pride še zdravnik in ga hoče zdravit. Pa zastoj. Bil je že v nezavesti. Oči so mu bile že steklene.

Podeli mu pogojno sv. odvezo, podeli sv. poslednje olje in papežev blagoslov. Pa predno je skončal zadnje molitve, je že izdihnil.

Žalosten je odhitel duhovnik domov, potr, da ni mogel pomagati svojemu rojaku, kakor je želel.

Bolelo je jako tudi mene srce. Pa ubogi mladenič poleg, kateri je tako po naključju prišel do milosti sv. zakramentov, mi je vendar polnil srce z veseljem, da sem hvalil Boga, zlasti pa preblaženo Devico Marijo, da sem mogel biti orodje božje razumljive milosti.

Sel sem sicer k počitku nazaj, pa zaspati nisem mogel. Doživljam te noči so me preveč razburili. Mislil sem na žalostno smrt Ogra, mislil na ljubelega slovenskega fanta.

Mirovna pogajanja.

Odnehati noče ne Turčija ne Italija. Pa tudi velevlasti se ne zavzemajo z vso resnostjo za doseg miru. Čim dalje pa vojska traja, tem večja postaja nevarnost na Balkanu, tem bolj grozi državni prevrat v Turčiji in končno tudi svetovna vojska.

Zaplenjene italijanske ladje.

V Smirni so zaplenili Turki 65 italijanskih ladij in čolnov, med njimi 32 z vsebino. V Carigradu so zaplenili celo zasebne ladje in motorne čolne.

Kolera v Tripolitani.

Iz Tripolisa poročajo, da dela Italijanov v Tripolitani zlasti kolera velike preglavice. Takoj drugi dan po izkrcanju se je pojavilo 28 slučajev kolere, od katerih je imelo 15 slučajev smrti izid.

Lakota v Tripolitani.

Vsled vsakoletne slabe žetve vlada že štiri leta glad v Tripolitani. Poldrugi kilometer od glavnega mesta izginejo naenkrat vrtovi datljev in oljk, in pred gledalcem leži gola puščava. Na tem mestu je studente, kateremu so dali Arabci ime „Bir du Amliana“ („izvir očeta izobilja“). Ta voda je napeljana tudi v mesto Tripolis z dokaj dobrim vodovodom, ki preskrbuje celo mesto in predmestja, v kolikor ni po hišah kapnic. Pri tem studencu je zrastle sedaj iz tal novo mesto samih šotorov, s siamo pokritih. Tu stanujejo Tripolitanci, kateri so ostali brez sredstev, brez dela ter prišli v Tripolis, da bi tako ušli gotovi smrti od glada. In vsaki dan prihajajo nove trume, a koliko jih še pride; kajti daleč je še do zime in še delj do žetve. Vse te ljudi bo morala italijanska vlada preživeti, ako noče, da pomrjejo gladu. Nekateri, ki imajo še kaj denarja, se izseljujejo, da si poiščejo dela in kruha v tujini.

Politični ogled.

— **Državni zbor** je celi pretekli teden govoril o draginji. Seveda so se nemški in socialno-demokratski poslanci zaganjali večinoma le v draginjo mesa in dolžili kmeta, da odira s cenami živine meščanske in delavske kroge. Krepko so odgovarjali kmetički poslanci. Za slovenske poslance je govoril v četrtek, dne 13. oktobra poslanec Povše. Imel je izmed vseh govornikov o draginjski razpravi največ poslušalcev. Nemci, Čehi, Poljaki so ga prišli poslušati, a tudi socialni demokrate niso manjkali. Ker je socije prav hudo prijel, je prišlo večkrat do burnih prizorov. Pikre opombe so letele sem in tje. Poslanec Povše je govoril dve uri. Povdarjal je, da se bo draginja za stalno odpravila, ako se povzdigne domača živinoreja. Avstrija ima dovolj zemlje za proizvodnjo obile krme in po tej bogate živinoreje. Vlada naj resno deluje na to, da se osuševanje, oziroma namakanje naših zemljišč vendar še začne smotreno izvrševati. Ako bomo uporabljali še umetna gnojila po vzgledu sosednjih naprednih držav, ni dvomiti, da nam nudi domača zemlja vso možnost za obilno proizvodnjo mesa. Dokazal je, da je draginja ne evropska, ampak svetovna, in da niso postala draga le živila, ampak vse potrebščine. Zavrnil je še enkrat z vso ostroostjo enostransko povdaranje draginje mesa. Govor je vzbudil velikansko zanimanje poslušalcev in vsestransko pritrjevanje. Draginjska razprava se je končala dne 17. oktobra. Med tem, ko se je razpravljalo v zbornici o draginji, se je v drugih posvetovalnicah strastno agitiralo, da se kakor najhitreje povišajo uradnikom plače. V imenu Slovencev pa je v seji klubovnih načelnikov temu odločno ugovarjal dr. Korošec. Vlada ponuja uradnikom 33 milijonov, a ti hočejo nad 100 milijonov. Kam pa pridemo v letu draginje s takimi povišanji?

— **Ministrski predsednik** Ganč se baje ne počuti prav dobro na svojem stolu. V državni zbornici nima nikjer pravih prijateljev. Tudi Nemci, o katerih je dejal, da so podlaga njegovega vladanja, niso nič kaj zadovoljni z njim. Poleg tega ima pa naravnost hude, četudi še prikrite sovražnike, v poslancih, ki bi radi zasedli njegovo mesto. Med njimi je tudi poljski politik in bivši finančni minister Bilinski.

— **Na Ogrskem** se v državnem zboru naprej obstruirajo proti vojaški predlogi. Predsednik zbornice

Proti jutru še-le sem zatisnil oči za malo časa. Ob 6. uri je bila že prva sv. maša. Tako je bilo kmalu treba vstati. Celo mašo sem bil nekoliko razburjen. Vklenil sem ga v „memento“ prav posebno.

Po maši je bila prva pot k telefonu.

„Halo! Mestna bolnišnica?“

„Jes.“

„Tu Father I. Prosim, ali bi mi hoteli storiti to uslugo in pogledati, kako je bolniku štev 27 v oddelku za možke?“

„Takoј oč. Prosim, držite žico!“

Zdravnik je šel pogledat. Kmalu je bil nazaj.

„Halo, Father!“

„Halo.“

„Ravnokar je umrl. Pridružilo se je vnetje.“

Vse je zašumelo v meni.

„Hvala, doktor!“ to je bilo vse, kar sem mogel odgovoriti.

Kako čudna so pota božjega usmiljenja! Pomo-te zdravnikove, da je poklical mene mesto ogrskega duhovnika, se je Bog poslužil, da je naklonil zadnjo in največjo milost temu ubogemu mlademu rojaku. „Gospod, kako dober si!“ sem zdihnil.

Berzewicz se mnogo trudi, da bi spravil stranko Košuta in Justa k pameti in na mirna pota, a ne gre. Just hoče, da se reši prej volilno vprašanje in še-le potem vojaško. Košuta pa se boji Justa, in zato mora z njim obstruirati. Pravijo, da je vsled neuspehov pri pogajanjih z obstrucionisti omajano tudi stališče ogrskega ministrskega predsednika Khuen-Hederwaryja.

— **V Trstu** je odredila vlada, da se pregleda ljudsko štetje. K temu jo je nagnila okoliščina, da je bilo pri zadnji državnozborni volitvi skoro več slovenskih volilcev, kakor pri ljudskem štetju Slovencev sploh. Iz istih razlogov je ukazala vlada novo ljudsko štetje tudi v Gorici. Na Primorskem Slovenci zelo napredujejo. Redki so slučaji, da bi se kdo izneveril svojemu narodu. Glavni vzrok je, ker imajo odločno narodno učiteljstvo, ki si tudi v šoli upa učencem povedati, kaj da so. Žal, da pri nas ni tako. Pri nas pridejo iz slovenskih šol otroci, ki ne vedo, ali so miš ali tič.

— **Na Portugalskem** trajajo še vedno boji med pristaši kraljstva in pristaši ljudovlade. Sicer so ljudovladni listi že neštetokrat naznanili širnemu svetu, da so pognali kraljeve pristaše preko mej, toda takoj drugi dan že moremo javljati o novih bojih. Ljudstvo pač s sedaj vladajočimi iramasoni ni zadovoljno, ker ne delajo drugega, nego da si dajejo masne službe, ubogo ljudstvo pa mora plačevati. Ljudovlada je dala zapreti zadnji čas 200 duhovnikov. Tako razumevajo svobodomiselnici svobodo.

Razne novice.

* **Duhovniška vest.** Č. g. Anton Kovačič, kaplan v Zibiki, pride v Majšperk. Kaplansko mesto v Zibiki ostane začasno izpraznjeno.

* **Poroča.** Dne 2. vinotoka se je poročil Janez Mohar, častni uđ slovenskega društva Sv. Barbare v Hochheide-h na Vestfalskem z Antonijo Kerzner iz Nove Stifte in Gornjem Gradu. Kot mladenič je bil gosp. Mohar vedno zaveden naš pristaš, kot mož bo nedvomno tudi tak ostal. Bilo srečno!

* **Nevarno obolel** je č. g. J. Wolf, bivši župnik v Kamnici. Zdravi se v mariborski bolnišnici. Gospodu želimo skorajšnjega okrevanja.

* **Naši poslanci.** V drž. zboru se naši poslanci pridno gibljejo. O zanimivem govoru poslanca Povše pišemo na drugem mestu. Omenimo nekatere predloge in interpelacije naših poslancev. V seji dne 12. oktobra je poslanec dr. Verstovšek interpeliral finančnega ministra o zaževi prenosne pristojbine od zemljišč, kupljenih po Südmarki. Poslanec vpraša ministra: 1. Ali je ekscelenci znana očitvena goljufija Südmärke na pristojbinah. 2. Kaj hoče ukreniti, da se ne dogodijo več slični slučaji, v katerih se oškoduje erar po Südmarki? — Nadalje je poslanec dr. Verstovšek vložil obširno interpelacijo na pravosodnega ministra radi kršenja uradne tajnosti na okrožni in okrajni sodnji v Mariboru. — Poslanec Pišek zahteva podpore posestnikom in najemnikom v mariborskem in konjiškem okraju, kateri trpe zaradi izredne suše.

* **Glavna skupščina** štajerskega pododbora Združne Zveze v Ljubljani se vrši v četrtek, dne 26. oktobra 1911 v prostorih Kat. del. društva (Flöberg 4) v Mariboru. Začetek ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Poročilo o delovanju pododbora v letu 1910. 2. Volitev pododbora. 3. Navodilo za poslovanje za drug. 4. Predlogi: a) Vsaka posojilnica sme kot člana sprejeti le osebe, ki niso včlanjene pri kateri drugi zadrugi z neomejeno zavezo. b) Načela Raiffeisenova, kakor tudi skrb za likvidnost naših zadrug zahteva, da navajamo posojiljemalce k temu, da plačajo vsako leto razun obresti vsaj 5—10% izposojene glavnice nazaj. 5. Predavanje. 6. Želje in nasveti. — Opomba. Vsaka zadruga naj pošlje kot zastopnika načelnika, ali, če je on zadržan, drugega pooblaščenca. Zeleti pa je, da se udeleži skupščine več zastopnikov posameznih zadrug, ker se bodo dala na skupščini navodila za poslovanje zadrug in razpravljala razna, za razvoj našega združništva velevažna vprašanja. Zadruginim pozdravom: Dr. Josip Hohnjec, predsednik.

Podzveza Orlov za Štajersko ima v nedeljo dne 22. oktobra, ob 11. uri predpoldne v Celju pri „belem volu“ svojo prvo redno odborovo sejo. Ker je na dnevnem redu tudi organizacija okrožij ter predprave za telovadni tečaj podzveze, so vabljeni razun članov odbora tudi zastopniki tistih izobraževalnih društev, ki si nameravajo v letošnji jesensko-zimski dobi ustanoviti telovadni odsek. Na zdar!

* **Nemška omika.** Ptujski „Štajerc“ je zelo pomenen na svoje poslance, Malika, Markla in mariborskega Boštjana. In po vsej pravici. Dne 13. oktobra so pokazali ti „Štajerčevi“ varovanci v državnem zboru svojo nemško omiko, da se „Štajerc“ zares lahko ponaša z njimi. Govoril je ravno socialni demokrat Renner ter napadal pravosodnega ministra dr. Hochenburgerja. Pri tem se zglesi Malik: „Jaz bom tudi pošteno okreal ptujске in lipniške sodnike!“ Markl mu odvrne: „Se že bojijo!“ Nato je šel Malik ven ter se obregnil v Boštjana, rekoč: „Zdaj se bo ta častni burš vendar enkrat upal (namreč na dvoboj)!“ Marklu pa je zunaj v hodniku rekel: „Vi ste ptujsko stvar uprizorili proti meni!“ Markl mu odvrne: „Ne bodite tako neumni!“ In Malik: „Vi bedast kerl Vi!“ — Kakor pišejo nemški listi, so se te „Štajerčeve“ dike pozvale med seboj na dvoboj. Markl je sodnik in ve, da je dvoboj kaznjiv. Malik je na ptujске sodnike tako hud izza pravde z Ornigom. Nas veseli, da se ne pritožujejo samo Slovenci čez naše nemške sodni-

ke. Seveda so nemške pritožbe, primerne nemški omiki, toda bolj masne, kakor se razvidi iz pripovedovanih dogodkov.

* **Ubogi bogataši.** Družba v Pragi, ki ima v svoji lasti železne tovarne, je imela za lansko leto 12 milijonov 805 tisoč 812 kron čistega dobička. Kljub draginji se je dobiček od predlanskega leta zvišal za 2 milijona. Vsak „revež“, ki pripada k tej družbi, bo za lansko leto potegnil 32% obresti (dividend). Tako se dela draginja v korist judovskim kapitalistom. Proti tem nimajo socialisti žal besede.

* **Kupci posestev pozor!** Pod tem naslovom se nahaja v današnjem listu oznanilo, na katerega se gg. bralci posebno opozarjajo.

* **Cene sladkorju** se zopet povišajo. Listi poročajo, da se bo sladkor zopet podražil za 4 vin. pri kilogramu. Tovarnari in prekupci sladkorja se izgovarjajo, da se je vsled slabe letine podražila sladkor-na pesa in druge tvarine. V Ameriki pa cene sladkorju pada. V septembru se je znižala za 5%.

* **Vžigalice** se podražijo. Na Dunaju se je vršilo pretečeni teden zaupno zborovanje avstrijskih tovarnarjev vžigalice. Na tem zborovanju so se združili tovarnarji v kartel in sklenili povišati cene vžigalice za 20%. Najbolj so se za podraženje vžigalice zavzemali nemški tovarnarji. Poljski tovarnarji iz Galicije pa so izjavili, da vžigalice ne bodo podražili, ampak bodo še od sedanje cene prispevali 3% v narodne svrhe.

* **Judovsko časopisje.** Na čelu bojevnikov zoper krščansko stoji judovsko časopisje, ki je strupeno in zapeljivo kot kača v raj. V Avstriji je na primer 213 velikih časopisov v judovskih rokah. Tako je n. pr. pri velikem judovskem časniku „Neue Freie Presse“ uslužbenih 18 judov, pri uredništvu „Neuer Wiener Tagblatt“ a 20 judov. Še hušje kot v Avstriji je na Ogrskem. Izmed 1000 ogrskih časopisov je komaj 100 katoliških, 25 protestantskih, 24 različnih narodnosti, 800 pa je judovskih. V Budimpešti izhaja 25 dnevnikov, od teh je 14 judovskih, 40 je založnikov knjig, od teh je 30 judov; 137 je tiskarn, od teh 103 judovske. In kako moč ima dandanes časopisje, to ve že mali paglavci, ki je nehal trgati hlače v ljudski šoli. V blesteči obliki zna pisati judovsko časopisje o svobodi in človekoljubnosti, o napredku, moderni vedi in temnem srednjem veku. Zastrupilo je ljudstvo, vzgajalo ga v nesramnosih s svojimi podlimi inserati in brošurami, „šund-romani“ in enakim berilom, ki nima nobene umetniške vrednosti, ampak spada na gnoj. Kakor judovsko časopisje širi med ljudstvo nevero in nenravnost, ravno tako dela liberalno in socialno-demokratsko časopisje, kateremu ni svet ne oltar ne prestol. Zato je dolžnost vsakega odločnega katoličana, da se bori proti takemu časopisju. Najbolj se pa bori s tem, da bere in razširja dobre katoliške časnike. Zato naj veljajo te vrstice vsem prijateljem za opomin: V vsako slovensko katoliško družino „Slov. Gospodar“!

Mohorjani! „Slov. Straža“ vas kliče. Zopet Vas je družba sv. Mohorja razveselila s krasnim književnim darom. Za udnino dveh kron dobite šest lepih knjig, katere vam bodo krajšale dolge zimske večere. Za ta dar ste gotovo družbi zelo hvaležni. Kako pa lahko najlepše izkažete hvaležnost? Družba sv. Mohorja sama ima svoj sedež v mestu, kjer prebivajo najbolj zagrizeni naši narodni nasprotniki, ki nam hočejo ugrabiti nšo lepo zemljo in zatrepi naš mili slovenski jezik. Družba sv. Mohorja je največja slovenska trdnjava v naši, narodno najbolj ogroženi Koroški in njenem glavnem mestu Celovcu. Veliko napadov je že morala prestati od strani nemških nestrpncev in zato jo bo gotovo razveselilo, ako bo vsak Mohorjan v znak hvalečnosti, da mu za tako nizko ceno podaja vsako leto toliko duševnega kapitala in zabave, ob sprejemu knjig daroval za „Slovensko Stražo“ vsaj 10 vinarjev. Mohorjani! Lansko leto ste se radi odzvali naši prošnji in poslali skupno 2748 K 4 v. Srčna vam hvala za ta lep dar. Prosim vas pa, da se nas tudi letos spomnite s še obilnejšim darom. „Slovensko Stražo“ čaka v bodočem letu ogromnega dela, katero bo pa mogla izvršiti le, ako bo dobila za to potrebna sredstva. Armada Mohorjarov šteje nad 84.000 članov. ako bi vsak član daroval „Slovenski Straži“ vsaj 10 vinarjev, bi se nebrala že lepa vsota, s katero bi bilo obmejniam Slovincem veliko pomagano. Gg. poverjeniki družbe sv. Mohorja — prav vsi pomagajte „Slovenski Straži“, naberite pri razdelitvi knjig kar največ darov. Mohorjani! „Slov. Straža“ zaupa v Vas in je prepričana, da se bode po Vaši požrtvovalnosti lani nabrani znesek vsaj potrožil. Osrednje vodstvo „Slovenske Straže“.

Našim živinorejcem.

Težavno je sedaj za naše kmete-živinorejce, ker so živinski sejmi zaprti, Pitana živina se še prodaja, a z nakupovanjem ali prodajo plemene živine je sitno. Kmet rabi n. pr. par mladih volov za vprego, on želi dobiti vole marjadvorske pasme, a v okolici jih ni. Ali naj gre v sosednje občine, od hiše do hiše? Pri tem zamudi mnogo drugega časa. Ker kmet nujno rabi živino, nima prilike, gledati na vrsto, ne na kakovost živine, pa kupi, kakoršnokoli dobi.

Dokler ne bodo sejmi zopet odprti, se mora na drug način odpomoči našim živinorejcem glede prodaje in nakupa plemene živine. V to svrhu se naj poslužijo naši kmetje skupnosti, to je organizacije.

V Mariboru obstoji „Osrednja zadruga za vnovčevanje živine in pospeševanje živinoreje“, ki ima namen, pomagati svojim članom, pa tudi drugim živinorejcem pri prodaji in nakupu živine, ako pristopijo k zadrugi. Pri plemenski živini posreduje Osrednja zadruga za svoje člane brezplačno. Že dosedaj se je to posredovanje v mnogih slučajih dobro obneslo.